

ТЕЛЕПОРТАЦІЯ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ДЕРЖАВИ В УКРАЇНІ

TELEPORTATION OF SOCIO-ECONOMIC RESPONSIBILITY OF THE STATE IN UKRAINE

Інна КРЮКОВА,
кандидат економічних наук,
Державний економіко-технологічний
університет транспорту, Київ

Inna KRIUKOVA,
Ph.D. in Economics,
State Economy and Technology
University of Transport, Kyiv

Сергій ПРИЙМУК,
кандидат історичних наук,
Державний економіко-технологічний
університет транспорту, Київ

Serhiy PRYIMUK,
Ph.D. in Historical Sciences,
State Economy and Technology
University of Transport, Kyiv

«Від тюрми і від суми не зарікаються»

Вступ. Питання первинності економіки чи політики – це дилема яйця чи курки, яка не має ані початку, ані кінця так само, як і взаємозв'язки між ними. Політика є концентрованим виразом економіки – ця добре відома нам аксіома, побудована на принципах об'єктивного матеріалізму. Не заперечуючи її істинності, слід також приділяти належну увагу сучасній інституціональній методології економічного дослідження, згідно з якою без розгляду впливу політико-правової сфери та відповідної істотної регулюючої ролі держави картина суспільно-економічного розвитку була б неповною.

Інституціональна наукова традиція, в контексті якої значною вагою наділяється політичний аспект економічного розвитку, все ґрунтовніше входить у наукову парадигму сучасної економічної теорії. Цей науковий тренд безумовно пов'язаний зі значною роллю держави в умовах розбудови сучасної моделі змішаної економіки. Ключовим принципом змішаної економіки є принцип її соціальної орієнтації, в контексті якої інститут соціально-економічної відповідальності держави набуває виключно важливого значення.

Що стосується України, то хибність ринкового саморегулювання, ідеологія якого навмисно нав'язувалась у нашій пострадянській дійсності, призводила до економічного безладу та соціального занепаду як результату некерованих належним чином державою трансформаційних процесів. Відсутність в Україні виваженої політики державного регулювання економічного розвитку діяла на користь корупції, пограбування нашої країни та зубожіння її населення, внаслідок чого в Україні гостро позначилась проблема соціально-економічної відповідальності державних чиновників та бізнесу.

На сьогодні чаша народного терпіння від соціально-економічної безвідповідальності та зловживань влади критично перепополнилась. Наразі у зв'язку з останніми громадсько-політичними подіями проблема соціально-економічної відповідальності держави в Україні перебуває у стані свого надзвичайного загострення.

Думка про те, що успіх і процвітання країни залежить насамперед від соціальної відповідальності влади, належить ще Платону. Варто віддати належне розробці цим мислителем проекту ідеальної моделі держави. Адже з тих стародавніх часів її основні положення, на нашу думку, не втратили актуальності.

Платон вбачав у державі корінь зла всіх бід народу, і тому його вимоги до можновладців у зазначеній ідеальній моделі держави були досить суворими. Серед них: відсутність права на сім'ю, доходи як середні у суспільстві, жодних привілеїв тощо. Щодо цих вимог є досить логічні пояснення. Державний чиновник високого рангу мав опікуватися виключно питаннями добробуту нації, а не власним зиском та матеріальним добробутом і забезпеченням майбуття сім'ї. Тому ані великої зарплати і пенсії високого держслужбовця, ані державної машини, квартири, депутатської недоторканості та інших привілеїв для сім'ї ідеального можновладця Платоном не передбачалося. Жодних підстав для корупції.

А як же з приводу «відкатів» за лобювання уповноваженими представниками влади інтересів бізнесу? Справді, вони можливі. Проте не так вже і багато потрібно людині без сім'ї і спадкоємців. Людина розуміє, що її життя не є вічним. Нагромаджувати і приховувати багатство на потім немає для кого і тому позбавлено сенсу. Якщо ж на нагробованому в державі жити багато самому і зараз, то постане очевидне питання невідповідності рівня життя офіційно заробленим доходам. Тож концепція Платона є досить виваженою.

Діяльність на державній посаді можновладця за таких умов буде суцільно суспільно відданою і матиме єдиний мотив – суспільне благо. Сім'я, а отже, і сімейні турботи будуть відсутні. Всі його думки, весь його час і всі устремління будуть зосереджені на служінні суспільній справі. Якщо державний діяч є радикально налаштованим опозиціонером, то у разі чого він ризикує лише своїм життям. Дружини і дітей, якими його можна шантажувати, він не має.

Отже, єдиною метою людини, згодної на такі умови держслужби, є прагнення вірою і правдою послужити своїй країні. Національна ідея – понад усе, понад особисте життя. Однак таких аскетичних патріотів напевно знайдеться небагато. За таких «платонівських» умов списки претендентів, що балотуються на державні посади, були б значно коротшими, ніж нині. Але багато і не потрібно.

Свого часу великий і могутній Рим занепа. Сучасні історики вбачають у його занепаді насамперед не зовнішній фактор навали варварів, а проблеми внутрішньої соціально-економічної розшарованості суспільства, розвитку лихварства, фінансової гіпертрофованості економіки, зубожіння значної частки населення і, як наслідок – соціально-економічної нестабільності країни. Тож, як довела історія, нарікання Платона на соціальну відповідальність античної влади не були безпідставними. Його рекомендацій не варто лишати без уваги. Адже проблеми економіки та хрематистики стародавнього Риму і сучасних країн, як бачимо, схожі.

Щодо стосується сучасної науки, то дослідження питань соціально-економічної відповідальності держави у західній економічній думці активно здійснювались у другій половині ХХ ст. і представлене в основному в рамках концепцій економіки добробуту (Р.Борк, В. Ван де Вілльям, Д.Галлі, Дж.Стігліц та ін.) та теорій соціальної держави (Б.Бургун, А.Гулднер, А.Мак Аллістер, В.Наварро, Л.Ерхард та ін.)

Аналіз та популяризація теоретичних питань соціальної відповідальності держави представлені в роботах зазначених західних науковців та в рамках вивчення практичного досвіду розбудови соціальних економік розвинених країн світу висвітлені в працях вітчизняних та російських дослідників [1-10].

Серед вітчизняних розробок, що визначають загальні сучасні світові тенденції соціально-економічного розвитку, а також аналізують його окремі аспекти та національні особливості соціальних моделей країн, на нашу думку, слід виділити праці В.Єременка [5; 6] та А.Колота [7].

Серед російських дослідників соціальної ринкової економіки привертає увагу С.Бурдавіцин, який розробив концепцію соціальної відповідальності

як специфічної функції держави, що забезпечує суспільну злагоду та стабільність. У ній уперше розкрито зміст соціальної відповідальності держави як системи відносин, що має узгоджувати інтереси у суспільстві і тим самим забезпечувати потребу суспільства в його самозбереженні й стабільності структури та окремих елементів [2].

На наш погляд, немає жодних сумнівів, що викладені вище рекомендації видатного античного філософа Платона щодо реалізації проекту ідеальної держави є раціональними. Тому не наважимося сказати, що в його інтелектуальній спадщині лишилися якісь «невирішені частини загальної проблеми» соціальної відповідальності держави перед своєю країною. Вони мають місце швидше не в теорії Платона, а на практиці, оскільки основні постулати його теорії й досі не втілені у життя.

Скажімо, згідно із сучасними формальними соціальними стереотипами серед вимог благонадійності людини для обіймання нею високої суспільної посади є її одруженість та наявність дітей. Аргументом такого неформального критерію порядності є глибше усвідомлення сімейною людиною соціальних цінностей. У радянські часи навіть існував податок на бездітність. Такими є деякі особливості гендерного питання у зв'язку із проблемою соціально-економічної відповідальності.

Невирішена раніше частина загальної проблеми соціально-економічної відповідальності держави, якій присвячується стаття, – це вивчення функціонального аспекту цієї відповідальності, зокрема питань ухилення від соціальної відповідальності як специфіки її реалізації в Україні. Автори статті долучаються до розробки цієї проблеми шляхом аналізу сучасного стану процесу телепортації відповідальності від одного суб'єкта до іншого як механізму реалізації можливості ухилення від неї, який широко представлений у сучасній соціально-економічній дійсності українського суспільства.

Отже, авторським внеском у розробку загальної проблеми є інтерпретація феномену телепортації на тлі суспільної сфери, аналіз його соціально-економічного аспекту, зокрема дослідження телепортації соціально-економічної відповідальності держави в Україні.

Це дослідження присвячено розробці проблематики процесу телепортації соціально-економічної відповідальності, об'єктом якої є держава. Новизна дослідження визначається вибором його креативного предмету. А метою є обґрунтування авторської концепції телепортації соціально-економічної відповідальності влади в Україні, яка публікується вперше.

Завданням є комплексне дослідження феномену телепортації соціально-економічної відповідальності держави в Україні як системного процесу. Воно реалізується шляхом виявлення соціально-економічної сутності процесу телепортації відповідальності держави, розкриття змісту й особливостей її прояву в Україні (причин, форм, суб'єктів, сегментів, механізму реалізації та наслідків).

Яким би дивним це не здавалось, але відсутність відповідальності, тобто можливість існування ситуації безвідповідальності – це твердження, що не відповідає реальності. Справа в тому, що відповідальність є категорією системного порядку, а в рамках системи нічого нікуди не зникає.

Сучасну проблему соціально-економічної відповідальності держави в Україні автори вбачає у феномені її телепортації. У статті здійснено системне дослідження цього феномену. Розкрито його соціально-економічну сутність, зміст та особливості прояву в Україні – причини, форми, суб'єкти, сегменти, механізм реалізації та наслідки.

The research focuses on the issue of the socio-economic responsibility of the state in Ukraine. The aim of the paper is to ground the author's conception of the teleportation of the government's socio-economic responsibility in Ukraine which presents the scientific novelty of the research.

The task is the analysis of the phenomenon of the teleportation of the socio-economic responsibility of the state in Ukraine as a systematic process. The result is the identification of the socio-economic essence of this process, the disclosure of the content and the peculiarities of its manifestation in Ukraine: causes, forms, subjects, segments, mechanism of implementation, and effects. They constitute the elements of the scientific novelty of the study.

The scale of teleportation of the socio-economic responsibility of the Ukrainian authorities for the misuse of the IMF loans, the plundering of the state budget and the national wealth of Ukraine resulted in a series of destructive developments in the country: intensification of the national socio-economic, ecological, criminal, and life insecurity.

The worst thing is that at present the teleportation of the preceding government's responsibility has caused the deaths of our compatriots and the current threats to human life in Ukraine in connection with the war.

As the economic scale of teleportation responsibility is disproportionate to the average income of the average Ukrainian, it has become an obstacle to maintain decent living standards in Ukraine and has caused the socio-economic decline. This situation is not compatible with the main socio-economic function of the government, i.e. to be a guarantor of the social and economic security for its people.

Till the debt of the socio-economic responsibility before the people by the preceding government is not compensated by the present government, the social orientation of the Ukrainian economy will remain a myth.

The main reason for growing problem of the socio-economic responsibility of government in Ukraine is its institutional misregulation. Therefore the cornerstone of building a socially oriented economy for Ukraine is ensuring the institutional socio-economic responsibility of the government.

Further scientific interest and practical value are the issues of balanced distribution and disposal of the inherited load, as well as the differentiated use of world experience tools in building a socio-economically responsible state depending on the situation in Ukraine.

Будь-яка система є замкненим і цілісним утворенням. Відповідно дії в рамках системи обертаються для неї певними наслідками. Вплив, який зазнає система від цих наслідків, і є процесом відповідальності в ній.

Отже, відповідальність в умовах системи – це аксіома. Питання лише в тому, кому доводиться відповідати. Певні суб'єкти можуть уникати відповідальності шляхом її переадресації будь-яким іншим, зовсім не причетним до підстав її виникнення суб'єктам. Цей феномен ми називаємо телепортацією соціально-економічної відповідальності в системі. То що ж являє собою процес телепортації?

Телепортація є фізичним відкриттям, яке вразило світ. Термін «телепортація» введений у 1931 році американським письменником-фантастом Чарльзом Фортром для опису паранормальних феноменів – дивних зникнень і появ. За матеріалами Вікіпедії, телепортація (грецк. *τῆλε* — далеко і лат. *portare* — нести) — гіпотетична зміна координат об'єкту, при якій його траєкторія не може бути описаною безперервною математичною функцією.

Згідно з квантовою теорією у процесі телепортації копіюються властивості об'єкту А на відокремлений об'єкт Б, що знаходиться на відстані від нього. У 2008 році лауреат Нобелівської премії в галузі медицини Люк Монаньє інтерпретував результати своїх останніх досліджень як існування можливості телепортації ланцюжків ДНК у віддалені клітини лише за допомогою електромагнітних імпульсів [4].

Телепортація може здійснюватися за допомогою так званого транспортного променя або хвилі. Об'єкт сканується та дематеріалізується, після чого інформація про оригінал відправляється електромагнітною передачею в іншу точку, де відповідна інформація набуває матеріалізації [10].

Отже, інформаційний за своєю природою процес телепортації є перевтілення властивостей певного об'єкту на інший матеріальний носій.

Екстраполяція фізичного процесу телепортації на процес соціально-економічної відповідальності держави в Україні, на думку авторів, є цілком доречним з огляду на очевидну подібність телепортації у фізичному світі з феноменом міграції соціально-економічної відповідальності в нашому суспільстві.

Ознакою, характерною для феномену телепортації соціально-економічної відповідальності держави в Україні, є дискретність її суб'єктів, тобто відсутність функціональної залежності щодо предмету відповідальності між державою як суб'єктом, який її переадресовує, та суб'єктами, які її приймають і здійснюють. Часовий і просторовий проміжок між ними також є непевним, тобто довільно визначеним.

Отже, процес телепортації соціально-економічної відповідальності держави в Україні є функціонально необґрунтованим. Ця відповідальність переадресовується будь-яким суб'єктам, які потрапляють у поле зору державних розкрадачів суспільного багатства і на них наводиться приціл безпідставних соціально-економічних стягнень – без жодних натяків на причинно-наслідкові зв'язки та соціально-економічну справедливість подібних санкцій. Об'єктами прицілу такого транспортного променя

телепортації державної соціально-економічної відповідальності стає все живе, що рухається у країні і має хоча б якийсь дохід, тобто кожен мікро-економічний суб'єкт.

Не є винятком і система пенсійного забезпечення. Пенсійна реформа надала людям законні підстави для перерахунку розміру пенсій на їх користь. Натомість на практиці пенсіонери стикаються з беззаконням, з порушенням Конституції України, коли попри зобов'язання перед ними держави підвищити пенсії сума пенсій нараховується на старих незаконних підставах.

У відповідь на судові позови громадян їм надсилають цитати із внутрішньої кореспонденції між Пенсійним фондом та Бюджетним комітетом, на підставі якої видано незаконне розпорядження нараховувати розміри пенсій за старою розрахунковою базою попередніх років, яка вже втратила свою чинність.

Закон не має зворотної дії. Це де-юре. Проте в нашій країні де-факто відомим є той факт, коли людям призначили пенсії на підставі перерахунку і сплачували цю суму певний час, а пізніше ці пенсії скоротили. Варто зазначити, що таке свавілля відбувалося не в умовах сучасних фінансових проблем державного бюджету, спричинених війною, а ще в минулі роки, коли попередній уряд активно брав міжнародні кредити і не реалізовував ані програм економічного, ані програм соціального розвитку країни та не надавав звітності щодо використання наданих коштів.

З класичної економіки відомо, що ефективність повернення кредитів ґрунтується на ефективності їх використання. Саме тому поради економічної теорії на боці перевага прямих іноземних інвестицій щодо портфельних. Якщо результатом використання кредитних коштів не стали програми соціально-економічного розвитку країни, які забезпечили б економічне зростання та профіцит державного бюджету, тоді джерелами погашення державного боргу стають, по-перше, зростання пенсійного віку; по-друге, підвищення комунальних платежів; по-третє, збільшення податків; по-четверте, зменшення державних асигнувань на соціальну сферу, в тому числі на зарплати вчителів, викладачів, лікарів тощо. Але це не просто вимоги МВФ до країни – реципієнта. Ця практика – досвід національної соціально-економічної безвідповідальності минулих урядів.

Таким чином, останніми роками в Україні на тлі отримання великих іноземних валютних траншів, механізм використання яких владою не є прозорим і звітним, відбувається активний пошук нових соціально-економічних сегментів та форм для телепортації соціально-економічної відповідальності держави.

Під сегментами телепортації ми розуміємо агреговані за певними соціально-економічними ознаками суб'єкти, певні категорії населення. Під формами телепортації – види стягнень, податків та недоплачені обсяги доходів, які стають джерелами погашення народом телепортованих владою боргів.

Стягнення до бюджету як фінансова база для соціальної політики в Україні побудовані не за належним принципом соціально-економічної ефективності, а за мародерським принципом бюджетної достатності. Погіршення умов для малого бізнесу, зміна пенсійного віку та невивплата належного рівня зароблених людьми згідно із пенсійною реформою пенсій, введення з 2010 року 13% податку на ввезення в країну валюти, заробленої нашими громадянами за кордоном в умовах, коли 10% українського населення не може знайти гідну роботу в Україні і змушено працювати за її межами, – це неповний перелік сегментів та відповідних їм форм телепортації. До форм телепортації також відноситься зменшення фінансування працівників бюджетної сфери, адже такий сегмент, як медики та освітяни, залишаються без надбавок та зазнають скорочень штату.

З огляду на чисельність автовок в Україні чималий сегмент телепортації становлять водії, цивільна відповідальність яких як форма телепортації останнім часом передбачає чергове значне підвищення штрафних санкцій, непорівнянних із середнім розміром зарплати в Україні.

Відповідальність із макроекономічного рівня державних діячів телепортують на мікроекономічний рівень псевдовідповідачів, якими може бути хто завгодно. Величезний макроекономічний масштаб боргу соціально-економічної відповідальності влади зумовлює пошук якомога більшої кількості псевдовідповідачів, тобто спричиняє ефект їх мікроекономічної мультиплікації.

Зрештою суб'єктом соціально-економічної відповідальності за корупцію в країні стає кожен її громадянин, коли сплачує постійно зростаючу плату за комунальні послуги, потерпає від невідповідності рівня соціальних стандартів та соціальних трансфертів із рівнем постійно зростаючих цін тощо. Пересічний українець стає заручником похідного від потреб телепортації згубного соціально-економічного стану суспільства.

Одним із масштабних питань телепортації соціально-економічної відповідальності є екологічні загрози і збитки, яких зазнають майбутні покоління від господарської діяльності попередніх. Спочатку спадає на думку, що належної соціально-економічної відповідальності не несе бізнес. Проте саме неефективність екологічної політики держави уможливіло таку ситуацію.

Інституційна неврегульованість в Україні екологічних проблем з боку держави та відсутність з цієї причини їх ефективного розв'язання дає підстави стверджувати, що погіршення стану нашого довкілля і всі похідні від цього проблеми, що спіткають наш народ, і надалі лише загострюватимуться, вони результатом телепортації інституційної відповідальності з боку влади за стан екологічної сфери.

Екологічна безпека є складовою безпеки соціально-економічної. А провідною функцією держави, як відомо, саме і є підтримка умов соціально-економічної безпеки для свого народу.

Телепортуючи соціально-економічну відповідальність держави іншим особам, їх наражають на соціально-економічну небезпеку, оскільки така відповідальність для них не була пов'язана із соціально-економічними зисками, які б мали їй передувати і могли б її компенсувати. До того ж, як зазначалося вище, масштаби телепортованої відповідальності є незіставними із середнім рівнем доходів пересічного українця. Вони стають перешкодою для підтримки гідного рівня життя. Скажімо, наш середній гаманець не дозволяє купувати безпечні для здоров'я екопродукти.

У наведеному контексті телепортація соціально-економічної відповідальності в Україні є легітимним пограбуванням українського народу.

Та небезпека від телепортації не обмежується лише соціально-економічною складовою та її екологічним аспектом. Економічні злидні спричиняють соціальний занепад людей, наражають їх на протиправні дії, провокують злочини, призводять до алкоголізму та наркоманії.

Крім соціально-економічної, екологічної та кримінальної безпеки, телепортація соціально-економічної відповідальності держави обернулася для нашої країни людськими жертвами під час лютих подій 2015 року та втратами від подальших воєнних дій на сході України.

Саме тривала попередня історія безвідповідальності представників державної влади за становище народу в Україні стала тією передумовою, на тлі якої успішно прижилася спекулятивна пропаганда російської інформаційної війни про те, що є сильна і відповідальна держава, тобто Росія, до якої треба прагнути. Саме ця передумова уможливила розпалення громадянсько-політичного протистояння в Україні та загрозу її адміністративно-територіального розколу. Без такого нехтування українськими можновладцями інтересів свого народу і уникнення відповідальності перед ним геополітичні зазіхання Росії на наші території, що розпочались за підтримки проросійського маніпулювання свідомістю населення Сходу, не мали б жодних шансів на поширення.

ВИСНОВКИ

Масштабна телепортація соціально-економічної відповідальності держави в Україні, що виникла внаслідок зловживання владою, викликала низку деструктивних явищ. Наслідком телепортації соціально-економічної відповідальності держави в Україні стала ситуація загострення національної соціально-економічної, екологічної, кримінальної та життєвої безпеки.

Падіння життєвого рівня населення стало соціально-економічним наслідком телепортації відповідальності за корумповані дії чиновників державного масштабу – за нецільове використання коштів міжнародних валютних траншів, розкрадання державного бюджету та національного багатства України.

Телепортація відповідальності вчорашньої влади на сьогодні стала причиною смертей наших співвітчизників і сучасних загроз для життя людей в Україні у зв'язку із війною.

Головну роль в історії телепортації соціально-економічної відповідальності держави в Україні відігравав волюнтаризм, спекулятивність, мінливість та непослідовність політичних рішень її влади. Соціально-економічні злочини влади більше двох десятиліть супроводжувалися в нашій країні руйнуванням середнього класу і геноцидом українців.

Нестабільність та функціональна нездатність законодавчої бази є політико-правовими зашморгами на шляху розбудови в Україні системи адекватної соціально-економічної відповідальності. Вони становлять механізм телепортації соціально-економічної відповідальності в Україні. Маніпулювання законами, невідповідність між законами та підзаконними актами – ключовий інструмент механізму телепортації в Україні.

Залишається сподіватися, що, коли минуть скрутні для нашої країни часи російської агресії, сучасний український уряд виправдає довіру громадян заради розбудови і захисту нової України. У цьому полягає завдання його соціально-економічної відповідальності перед своїм народом. Доля революції гідності народу залежить від революції гідності у владі.

Підсумок до цієї статті, так само як і вступ до неї, звучатиме в інституціональному ключі – економіка є функцією, в якій політика є ключовим аргументом. Економіка є наслідком політики. Якщо бракує політичної відповідальності держави, то внаслідок цього неадекватними стають суб'єкти соціально-економічної відповідальності та спотвореними її форми.

Тому, доки борг соціально-економічної відповідальності перед народом минулої влади не буде компенсовано владою нинішньою, ні про яку соціально-економічну справедливість та соціальну орієнтацію економіки не йдеться. Отже, об'єктом телепортації соціально-економічної відповідальності минулої влади є не лише народ, а ще й нова влада, яка успадкувала такий стан країни.

Питання про те, як збалансовано розподілити і знешкодити цей успадкований тягар, а також диференційовано використати світовий досвід інструментів розбудови соціально-економічної відповідальної держави принагідно до ситуації в Україні, становлять подальший науковий інтерес та практичне значення.

ЛІТЕРАТУРА

1. Берданова О. Проблеми розвитку України як соціальної держави // Вісник УАДУ при Президентіві України. – № 3, К.: Вид-во УАДУ при Президентіві України, 2003. – С. 490-495.

2. Бурдавицын С.В. Развитие социальной ответственности как функции государства в транзитивной экономике / Автореферат диссертации на соискание ученой степени кандидата экономических наук, Российский экономический университет им. Г.В.Плеханова, Саратов, 2001.
 3. Васин Е.Н. Социальная ответственность государства в современном мире: монография / Е.Н. Васин. – Ростов-на-Дону: Антей, 2008. – 290с.
 4. Дарлинг Д. Телепортация: прыжок в невозможное // [Перевод с англ. под ред. В.Петрова]. – М.: Эксмо, 2008. – 304 с.
 5. Єременко В. Соціальна економіка: монографія / В.Єременко. – К.: Інформаційно-видавничий центр Держкомстату, 2006. – 369с.
 6. Єременко В. Соціальна економіка в концепції еволюції соціально-економічних систем // Економіка України. № 12. – К.: Преса України, 2008. – С. 19-28.
 7. Колот А. М. Соціально-трудова сфера: стан відносин, нові виклики, тенденції розвитку: монографія / А. М. Колот. – К.: КНЕУ, 2010. – 251 с.
 8. Крюкова І.О. Інститут суспільної відповідальності в цивілізаційному розвитку економіки // Науковий вісник. Випуск 1(22). – К.: Державна академія статистики, обліку та аудиту Держкомстату України, 2010. – С. 72-77.
 9. Крюкова І.О. Світова криза – брак суспільної відповідальності // Економічний часопис. №3-4. – К.: Інститут трансформації суспільства, 2009. – С. 25-27.
 10. Митчио Каку. Физика невозможного // [Перевод с англ. под ред. Н.Лисова]. – М.: Альпина non-fikshn, 2009. – 456 с.

REFERENCES

1. Berdanova O. Problemy rozvytku Ukrainy yak sotsial'noyi derzhavy [Problems of development of Ukraine as a social state]. Visnyk UADU pry Prezidentivі Ukrainy, no. 3, Kyiv, Vyd-vo UADU pry Prezidentivі Ukrainy, 2003, pp. 490-495 [in Ukrainian].
 2. Burdavicyn S.V. Razvitie social'noj otvetstvennosti kak funkciі gosudarstva v tranzitivnoj ekonomike [The development of social responsibility as a state function in transitive economy]. Rossijskij ekonomicheskij universitet im. G.V.Plehanova, Saratov, 2001 [in Russian].
 3. Vasin E.N. Social'naja otvetstvennost' gosudarstva v sovremennom mire [The social responsibility of the state in the modern world]. Rostov-na-Donu, Antej, 2008, 290 p. [in Russian].
 4. Darling D. Teleportacija: pryzhok v nevozmozhnoe [The Impossible Leap]. Moscow, Eksmo, 2008, 304 p. [in Russian].
 5. Yerenenko V. Sotsial'na ekonomika [Social Economy]. Kyiv, Informatsiyno-vydavnychy tsestr Derzhkomstatu, 2006, 369 p. [in Ukrainian].
 6. Yerenenko V. Sotsial'na ekonomika v kontseptsiiy evolyutsiiy sotsial'no-ekonomichnykh system [Social Economy in the concept of evolution of the socio-economic systems]. Ekonomika Ukrainy, no. 12, Kyiv, Presa Ukrainy, 2008, pp. 19-28 [in Ukrainian].
 7. Kolot A.M. Sotsial'no-trudova sfera: stan vidnosyn, novi vyklyky, tendentsiiy rozvytku [Social and labor issues: state relations, new challenges and trends]. Kyiv, KNEU, 2010, 251 p. [in Ukrainian].
 8. Kryukova I.O. Instytut suspil'noyi vidpovidal'nosti v tsyvilizatsiynomu rozvytku ekonomiky [Institute of social responsibility in the civilizational development of economy]. Naukovy visnyk, vol. 1(22), Kyiv, Derzhavna akademiya statystyky, obliku ta audytu Derzhkomstatu Ukrainy, 2010, pp. 72-77 [in Ukrainian].
 9. Kryukova I.O. Svitova kryza – brak suspil'noyi vidpovidal'nosti [World crisis is the lack of social responsibility]. Ekonomichnyy chasopys, no. 3-4, Kyiv, Instytut transformatsiyyi suspil'stva, 2009, pp. 25-27 [in Ukrainian].
 10. Michio K. Fizika nevozmozhnogo [Physics of the Impossible]. Moscow, Al'pina non-fikshn, 2009, 456 p. [in Russian].

119 років! 1897 – від ідеї журналу до сьогодні – 2016

112 років! 1904 – 1914 – як щомісячний журнал – 1997 – 2016